

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1005/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.794/2024/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.634.274/2023/22. ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (Dr. Tamás Olivér Ügyvédi Iroda) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv.I.20.794/2024/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.634.274/2023/22. ítélete ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítéletek sértik az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdését, XVI. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint a svájci állampolgárságú indítványozó és a magyar állampolgárságú anyja (az alapügy felperese, a továbbiakban: felperes) élettársi viszonyából két gyermek született (2016-ban és 2019-ben), mindkettő Svájcban. Az indítványozó mindkét gyerek tekintetében apai elismerő nyilatkozatot tett egy svájci anyakönyvi hivatalban, ahol arról nyilatkoztak a szülők, hogy gyermekeik felügyeleti jogát közösen gyakorolják. A felek 2018-ig Svájcban éltek. 2018 karácsonyát követően azonban a felperes előbb egy gyermekével, majd a második gyermek megszületését követően mindkét gyermekével együtt nagyrészt Magyarországon tartózkodott, mivel súlyos beteg édesapját ápolta. Az indítványozó a családját néhány hetente meglátogatta, de ő továbbra is Svájcban élt. 2020 nyaráig a családi munkamegosztás jól működött (a felperes nevelte és gondoskodott a gyermekekről, az indítványozó biztosította a család anyagi ellátást, emellett amikor az indítványozó Magyarországon volt aktívan részt vett a gyermekei életében). 2020 júliusában a felperes a gyermekekkel

családlátogatás, nyaralás és orvosi ellátás (mivel a gyermekek biztosítása Svájcban volt) céljából Svájcba utazott. Ott azonban az indítványozó elvette a gyermekek útlevelét és egy svájci bíróságon eljárást indított a szülői felügyelet rendezése tárgyában. Az eljáró svájci járásbíróság először ideiglenes intézkedéssel megtiltotta az anyának, hogy a gyermekeket elvigye Svájcból, később azonban megállapította, hogy a gyermekek szokásos tartózkodási helye Magyarországon van, és azt is, hogy az indítványozó jogellenesen tartotta vissza a gyermekeket, így az ideiglenes intézkedést visszavonta, és egyúttal kötelezte az indítványozót, hogy adja vissza a felperesnek a gyermekek útleveleit. Ezzel egyidőben az indítványozó az idősebb gyermekkel elutazott a szülei házába és öt hétig nem biztosította a felperesnek a láthatást (ő pedig ez idő alatt a kisebbik gyermekét nem látta). Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró svájci másodfokú bíróság az elsőfokú döntést helyben hagyta. 2020 szeptemberében a svájci rendőrség segítségével a felperes nagyobb gyermeküket magához vette és rövid időre egy anyaotthonba költözött, majd 2020 októberében hazatért Magyarországra. Ezzel egyidőben a svájci járásbíróság kötelezte az indítványozót a gyermekek útleveleinek visszaadására. Hazaérkezésüket követően a gyermekeket a felperes, saját háztartásában nevelte.

- [3] A felperes mindezeket követően eljárást indított az indítványozóval szemben a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése tárgyában. Az elsőfokú bíróság (Budai Központi Kerületi Bíróság) a felperest jogosította fel a szülői felügyeleti jog gyakorlására. Az indítványozó számára pedig jogot biztosított arra, hogy a gyermekek tanulmányaival, egészségi állapotával és ellátásával kapcsolatban közvetlenül felvilágosítást kérjen az illetékes intézményektől és szakemberektől. Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtette, hogy a felperes képes jobban biztosítani a gyermekek fejlődését, a felek közötti rossz viszony pedig ellentétes a gyermekek megfelelő szintű fejlődésének biztosítására irányuló szempontokkal. Az elsőfokú bíróság ítéletében részletesen szabályozta az indítványozónak a gyermekeivel való kapcsolattartását (helyét és időpontjait), valamint a gyermektartás mértékét is.
- [4] 1.2. Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben mindkét fél fellebbezéssel élt a Fővárosi Törvényszékhez (a továbbiakban: másodfokú bíróság).
- [5] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletét részben megváltoztatta és mellőzte az indítványozó feljogosítását a gyermekek tanulmányaival és egészségügyi állapotával, ellátásával kapcsolatban történő közvetlen (intézményektől történő) felvilágosítást kérésére. Egyebekben viszont az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.
- [6] Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a szülői felügyeleti jog gyakorlása tárgyában megalapozottan döntött, mivel a felperes tudja jobban biztosítani a két gyermek minden irányú fejlődését. Megállapította ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy a felperes által tett nyilatkozat, amely az indítványozót feljogosította a gyermekeket érintő intézményekkel történő közvetlen kapcsolattartásra, jogszabályi alap nélkül született. A Ptk. ugyanis a gyermeket gondozó, és vele együtt élő szülő

tájékoztatási kötelezettségéről, nem pedig a tanintézmény, illetőleg az egészségügyi intézmény tájékoztatási kötelezettségéről rendelkezik. Vagyis a gyermekekkel együtt élő szülőnek kell ezen információkról a különélő szülőt tájékoztatnia. Ezért az elsőfokú bíróság feljogosító döntése téves volt.

- [7] 1.3. Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. Érvelése szerint a közvetlen tájékoztatási kötelezettség lehetőségének a kizárásával a másodfokú bíróság tulajdonképpen megváltoztatta az elsőfokú ítéletnek a szülői felügyeleti jog gyakorlására irányuló részét, ezért a Pp. szabályai szerint nem kizárt a felülvizsgálati kérelem előterjesztése. Az indítványozó álláspontja szerint a Ptk. nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a különélő szülői közvetlenül az intézményektől szerezze be ezen információkat.
- [8] A Kúria ítéletében megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem megalapozatlan. Elsőként azt vizsgálta a Kúria, hogy a felülvizsgálat előterjesztésének van-e eljárási akadálya. A Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontja ugyanis úgy rendelkezik, hogy nincs helye felülvizsgálati kérelem előterjesztésének, ha a másodfokú bíróság helybenhagyta a szülői felügyeleti jog gyakorlásának elsőfokú ítéletben megállapított rendjét. E körben az Ptk. és a Pp. szabályainak értelmezése alapján a Kúria arra a megállapításra jutott, hogy az elsőfokú ítéletben rendezett szülői felügyeleti jog gyakorlása tekintetében a másodfokú bíróság által elrendelt közvetlen tájékoztatás kérési lehetőség kizárása nem jelent változtatást, így a Pp. idézett pontja szerint a szülői felügyeleti jog gyakorlása tekintetben nem volt lehetséges a felülvizsgálati kérelem előterjesztése. Ugyanakkor a Kúria érdemben vizsgálata annak a kérdését, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértést követett-e el akkor, amikor az indítványozó közvetlen tájékoztatás kérési lehetőségét kizárta. A Ptk. lehetőséget ad arra, hogy a különélő szülő is felhatalmazást kapjon arra, hogy a gyermek gondozásával, nevelésével összefüggő feladatokat teljes körűen vagy részlegesen gyakorolja. Ugyanakkor a Ptk. a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő kötelességévé teszi, hogy tájékoztassa a különélő szülőt a gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról vagy épp tanulmányairól. A másodfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy az oktatási, nevelési és egészségügyi intézményeknek a szülőkkel szemben fennálló tájékoztatási kötelezettségét nem a Ptk., hanem más jogszabályok tartalmazzák. Ezen szabályokat azonban a Ptk.-val összeolvasva kell értelmezni. E körben egy korábbi kúriai gyakorlat alapján megállapítható, hogy az intézmények a különélő szülőnek csak akkor adhatnak közvetlenül felvilágosítást, ha ő teljes körűen vagy részlegesen jogosult bizonyos nevelési feladatokat ellátni. Ennek hiányában azonban csak az együtt élő szülőt tájékoztathatják, akinek a Ptk. alapján lesz a különélő szülővel szemben tájékoztatási kötelezettsége. Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság nem követett el jogszabálysértést.

- [9] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. A főtitkári hiánypótlási felhívás alapján kiegészített alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésének, XVI. cikk (1) bekezdésének, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állította.
- [10] Az alkotmányjogi panaszának indokolásában kifejtette, hogy álláspontja szerint a bírósági eljárásokban készült szakértői vélemények elkészítése szabálytalan volt, a szakértői megállapítások ellentétben álltak a szakértői vizsgálat eredményével, és bizonyos esetekben a szakértői vizsgálatot sem végezték el. Mindezek alapján alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinti az indítványozó, hogy elfogadható-e az a bírósági gyakorlat, miszerint gyermekpszichológusi szakképesítéssel nem rendelkező szakértő vizsgáljon meg egy gyermeket, és egy felnőtt pszichológusi képesítéssel nem rendelkező szakértő vizsgáljon meg egy felnőttet, valamint elfogadható-e az a bírósági gyakorlat miszerint a peres fél által feltett kérdéseket nem juttatják el a szakértőhöz. Álláspontja szerint ezen eljárási (tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódó) jogsértések miatt a bírósági ítéletek sértik a gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez való jogát is. Emellett az álláspontja szerint jogellenes szakértői eljárás szembe megy az Alaptörvény azon rendelkezésével is (XV. cikk (5) bekezdés), amely előírja az állam részére a gyermeket védő intézkedést elfogadását. Az indítványozó érvelésének alátámasztására alkotmányjogi panaszában több korábbi alkotmánybírósági határozatot is citált.
- [11] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [13] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben érkezett.

- [15] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapügyben érintett alperes nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [16] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ezen követelménynek azonban csak részben tett eleget.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ugyanis az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésének és XVI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét azért állította, mert az eljáró bíróságok eljárásuk során, az általa vélelmezetten elkövetett eljárási jogsértésükkel, nem voltak tekintettel a gyermek legjobb érdekére. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:161. § (1) bekezdése értelmében a gyermek törvényes képviselője a szülői felügyeletet gyakorló szülők joga és kötelezettsége, ugyanakkor az alkotmányjogi panasz benyújtása idején az indítványozó nem volt feljogosítva a szülői felügyelet gyakorlására. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a XV. cikk (5) bekezdése és a XVI. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító indítványi elem nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja azon törvényi követelményét, hogy alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértésére hivatkozással terjeszthető elő {lásd többek között: 3535/2023. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [25]}.
- [18] Emellett az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését érintő részével összefüggésben a fentiek mellett azt is fontos megjegyezni, hogy az indítványozó ezen alaptörvényi cikk sérelmét elsősorban az általa vélelmezett eljárási sérelmek miatt állította, így ezen cikknek a vizsgálata csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben lenne vizsgálható.
- [19] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is hivatkozott. E tekintetben az indítvány megfelel az Abtv. 27. §-ában foglalt feltételeknek.
- [20] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az indítványozó amiatt állította, mivel álláspontja szerint a szülői felügyeleti jog gyakorlását rendező bírósági eljárás során a szakértői eljárás több ponton is törvénytörtő és szabályellenes volt (így pl. az eljáró szakértők képesítése nem volt megfelelő, illetve az eljárás is sérelmes volt), ez pedig kihatott a döntések tartalmára, illetve a gyermekek érdekeire is. Az indítványozó a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott érvelése tehát az első- és másodfokú ítéletekben eldöntött szülői felügyeleti jog gyakorlásának kérdésével függ össze, annak indokoltságát, szakértői megalapozottságát, illetve a bizonyítás során elkövetett (vélelmezett) eljárási szabályellenességeket állítja.
- [21] A kúriai ítélettel összefüggésben azonban nem állított olyan sérelmet az indítványozó, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére lenne visszavezethető. Nem vitatta

ugyanis sem azt, hogy a Kúria a Pp. 407. § (2) bekezdés c) pontja alapján nem tartotta befogadhatónak a felülvizsgálati kérelmet a szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése tárgyában, sem azt, hogy a Kúria nem tartotta törvénysértőnek a másodfokú ítéletnek azt a részét, amely jogalap nélkülinek ítélte az elsőfokú bíróságnak azon döntését, amely alapján az indítványozó a gyermekeit érintő kérdésekben közvetlenül tájékoztatást kérhetett volna a gyermekeinek az oktatási, nevelési és egészségügyi intézményeitől.

[22] Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott érvelése tehát csak a másodfokú ítélettel szemben lenne értelmezhető, az indítvány ezen alapjog vonatkozásában csak a másodfokú ítélettel szemben lenne az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerint határozottnak tekinthető. A másodfokú, jogerős, ítélettel szemben azonban az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel élt. Az Alkotmánybíróság Ügyrendje [32. § (5) bekezdés] szerint a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott határozata alkotmányjogi panasszal az általános szabályok szerint önállóan is támadható. Ilyen esetben az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg. Jelen esetben azonban a Kúria részben érdemi döntést hozott, így a kúriai ítéleten keresztül a másodfokú ítélet is felülvizsgálható lenne. Ez azonban csak abban az esetben lenne lehetséges, ha a Kúria a másodfokú ítéletnek az indítványozó által sérelmesnek vélt részét is érdemben felülvizsgálta volna (vagy ha a nem érdemi döntést mérlegelési jogkörben hozta volna). Jelen ügyben azonban ez az eset nem áll fenn. A Kúria ugyanis a Pp. szabályai szerint (tehát nem mérlegelési jogkörben) döntött arról, hogy a szülői felügyeleti jog gyakorlása tárgyában hozott másodfokú ítéleti rész felülvizsgálati kérelemmel nem volt támadható, ezért erre nézve a Kúria érdemi felülvizsgálatot nem folytatott le (az indítványozó érvelése azonban elsősorban ezen másodfokú ítéleti rész alaptörvény-ellenességét állította). A Kúria érdemi felülvizsgálatot tehát csak a közvetlen tájékoztatás kérés jog kérése tekintetében végzett (arról döntött, hogy az a jogszabályok alapján önállóan megilleti-e a különélő szülőt).

[23] Az Alkotmánybíróság Ügyrendje [32. § (2) bekezdés] azt is meghatározza, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtására nyitva álló határidőt akkor is a sérelmezett bírói döntés kézbesítésétől kell számítani, ha az alkotmányjogi panasszal érintett ügyben – akár az indítványozó, akár más személy – felülvizsgálati eljárást kezdeményezett. Tehát a másodfokú ítéletnek a szülői felügyeleti jog gyakorlását rendező részével szemben (amelyre nézve az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggő alaptörvény-ellenességet ténylegesen állítja), csak annak kézbesítésétől számított 60 napon belül lehetett volna alkotmányjogi panaszt előterjeszteni (tekintettel arra, hogy ezen részt a kúriai ítélet a Pp. kizáró szabálya miatt érdemben nem vizsgálta felül). Erre azonban határidőben nem került sor.

- [24] A kúriai ítéleten keresztül tehát, az indítványozó által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében állított, a másodfokú ítéletet érintő alaptörvény-ellenesség kérdése, csak a közvetlen tájékoztatás kérés jog tekintetében lett volna érdemben vizsgálható. Az alkotmányjogi panasz a kúriai ítélet ezen részével összefüggésben azonban nem tartalmaz érvelést arra nézve, hogy az miért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot (sőt igazából a kúriai ítélet alaptörvény-ellenességével összefüggésben az indítvány egyáltalán nem tartalmaz érvelést), így megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem vizsgálható érdemben, mivel az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolás hiánya az ügy érdemi elbírálásának az akadálya. {Lásd többek között: 34/2014. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [25] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. §-ának, részben pedig nem teljesítette az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglaltakat, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2025. október 21.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró